

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any I.—TARRAGONA, 24 agost de 1913.—Núm. 7.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.

Anuncis, a preus convencionals.

L'Ildefons Suñol

Catalunya acaba de perdre un dels seus homes més eminents. Talent excepcional, vastíssima cultura, oratoria admirable, fort en les conviccions i en el sentiment, tot ho reunia l'Ildefons Suñol per a ésser un dels cap-devaners del moviment patriòtic català. Tot menys una salut robusta que li permetés dedicar-se a una seguida i constant actuació política, com tots els seus amics i admiradors haurien desitjat. I aquesta manca de salut ens l'ha prè per a sempre, encara jove, puig no tenia més que quaranta sis anys.

Per damunt de les qualitats esmentades resplandia en Suñol una corpredora sinceritat i una immaculada honradesa. Fou sincer en tot moment, sense que la passió política o les conveniències de partit el fessin dubtar en les seves resolucions. I fou honorat, honoradíssim, en tots els aspectes de la seva vida ciutadana, igual com a advocat que com a polític. Així el nom de Suñol era prou per a despertar els més grans entusiasmes entre'ls amics i'l respecte i consideració més remarcables entre'ls qui no combregaven en les seves idees.

El seu pas per l'Ajuntament de Barcelona deixà estela inesborrable. D'ell es el contracte de Tresoreria, base de la Reforma, que propis i extrany senyalen com obra econòmica acabadíssima. La seva tasca com a Diputat a Corts en el gloriós moviment de Solidaritat Catalana, serà més apreciada con més vagin allunyant-se aquells moments solemniais en l'història del nostre país. El seu discurs contra'l projecte d'Administració local presentat per en Maura, veritable expressió del pensament de Catalunya, quedarà com a cosa definitiva i impossible de contestar. Després del discurs d'en Suñol, el projecte d'en Maura quedà de còs present i ningú'l pogué ni'l podrà ressucitar.

No ja sols com a catalans plorem la mort d'en Suñol; la plorem també com a tarragonins per la predilecció que'l nostre amic sentia per aquesta ciutat a la que havia fet ofrena de les primícies del seu talent donant una magistral conferència en els millors temps de l'«Ateneo Tarraconense de la Classe obrera.»

Una carta d'en Suñol

Creiem honrar la memoria de l'eminent patrici publicant la carta que escrigué a un company nostre amb motiu de la festa inaugural de l'Unió Democràtica Nacionalista. Es aquest document alhora un fidel retrat del seu autor i una gran lliçó. Diu així:

«Barcelona 1 Janer 1908.

Sr. D. Pere Lloret.

Molt estimat amic: Agraeixo amb tot el cor a vostre i als demés amics catalanistes de Tarragona, la carinyosa invitació que'm fan per a que assisteixi a festa inaugural de la «Unió Democràtica Nacionalista». Però no puc acceptar-la aquesta invitació, perquè en aquest temps d'hivern fort, no surto mai de Barcelona. Desde que vaig tenir la grippe ara fa tres anys, m'ha quedat una propensió extraordinària pels refredats. He de pendre moltes precaucions per a no encostipar-me, de modo que fins que arriba'l bon temps, no surto casi bé mai de nit. Fent-ho així, estic bò; sinó tot l'hivern he de sofrir les molesties dels encostipats.

Per altre part, ja sab vostè que jo no tinc el temperament i'l caràcter gaire adequats per a la vida pública. No m'agraden les exhibicions personals.

M'es un sacrifici molt gros fer actes davant de la gent, i per això sols els faig quan no tinc més remei.

Potser no ho estaria tant com ho estic de rêtret, sinó tingués por de que com més coses faria més me'n exigirien. El nostre poble vol tenir homes polítics; a tots els que figuren una mica en l'actual moviment, els impulsa sens descans per a que consagrin totes les seves activitats i tot el seu temps a la cosa pública. Està enamorat de l'acció.

No sé si vaig errat; però jo voldria que tots els catalans fossin polítics, i que no hi hagués cap català exclusivament polític. El ciutadà ideal d'un poble democràtic, el veig jo dedicat armònicament a la família, als seus afers particulars i a la cosa pública. L'home únicament polític, me fa l'efecte d'un home desequilibrat. No nego que en els moments de crisi necessitin els pobles d'aquests homes de voluntat monstruosament desenrotllada, d'aquests instruments d'acció social; però per això mateix els he considerat sempre com una cosa anormal i passatgera i no voldria que'l nostre poble s'hi acostumés, deixant així d'adquirir hàbits polítics propis.

Dispensi que'l molesti amb aquestes reflexions que confidencialment li faig. He volgut que vostè compregués els motius de la meua resistència a fer vida política activa contínua. Molts creuen que soc peresós, i s'equivoquen perquè tot el dia treballlo amb els meus plets i amb els meus estudis. Però no tinc vocació de tenor polític. ¡Que s'hi ha de fer!

Saludi afectuosament de part meua als seus i vostre maní com vulga al seu amic i company.

ILDEFONS SUÑOL.»

En Sol i Ortega

Aquest gran lluitador i parlamentari, decidit campió de les idees republicanes i representant, encara que ell no volgués, d'un dels molts aspectes del pensament modern català, acaba de baixar a la tomba. Gran en els seus èxits com en els seus erros, era dels pocs catalans que havia sapigut escampar la seva fama d'eminent polític per tota Espanya. La representació a Corts que darrerament li havien conferit a Canaries i a Mallorca, n'es una bella mostra.

Fill de Reus, on desempeñà la Secretaria de l'Ajuntament, molt jove's distingí per la seva eloquència i'l seu decidit amor a les idees avançades. Fou diputat a Corts infinitat de vegades, recordant-se com els seus èxits més sorollosos, el discurs que pronuncià quan el fusellament del Capità Clavijo en temps del govern de Cánovas i després la defensa que feu en el mateix Parlament dels gremis de Barcelona quan el moviment del tancament de caixes.

Reputadíssim com a juriconsult, havia figurat en distintes ocasions al Col·legi d'advocats d'aquesta ciutat, on era molt conegut i apreciat.

Descansi en pau.

En Lluís B. Nadal

Un altre català il·lustre que l'hem perdut per sempre més.

En Lluís B. Nadal havia sigut durant tota la seva vida un català de cor, havent donat proves en totes ocasions de posseir un talent propi i ésser un erudit en matèries literàries i històriques.

Nascut a Vich, des d'aquella ciutat comensà de molt jove a freqüentar-se amb moltes personalitats literàries de Catalunya i junts treballaren pel renaixement de les lletres catalanes i pel regoneixement de la llibertat de nostra terra.

Llorejat infinitat de vegades en els torneigs litera-

ris, arribà a obtenir la Flor Natural i l'Englantina, faltant-li solament un dels premis ordinaris per a ésser proclamat Mestre en Gai Saber.

Deix escrites varies noveles catalanes, totes elles transpuant un gust molt refinat en les notes camperoles.

Ha desempeñat durant nou anys la càtedra d'Historia de Catalunya dels Estudis Universitaris catalans i se li va canviar la secretària de l'Orfeo Català, on hi ha deixat bons records del seus entusiasmes per l'art musical.

Els tarragonins el recordem encara per la cooperació que va prestar al Certamen que l'Ateneu de Tarragona va organitzar i celebrar, dedicat al gran rei Jaume I, com a vocal que va ésser del Jurat calificador.

La mort den Lluís B. Nadal ha causat gran sentiment a tot Catalunya i nosaltres ens hi associem de tot cor.

Els nostres homes

Hi ha en la política de Catalunya un fenomen estrany, que desvetlla en nosaltres, sempre que hi pensem, fortes inquietuts i fondes temences. La majoria dels nostres homes capdavaners estan allunyats de la política activa. Catalunya és la terra dels polítics retirats.

Per què aqueixos homes eminents, que són avui una gran força perduda per a la causa nacional, han deixat d'intervenir en les lluites de la política activa? Els motius són complexos i diversos. Però sempre insuficients. Menudes discordies de partit, lleus esgarrinxades en la susceptibilitat personal... Això quan existeixen motius verament objectius. En moltíssims cassos se tracta de motius purament subjectius: descoratjament, indiferència, preocupacions d'altra mena... N'hi ha que estan cansats, i apenes s'ha començat la feina.

L'espectacle és tristíssim. En el fons hi ha, en veritat, manca de vocació política i manca de fe patriòtica. De discordies de partit i d'angunies humanes n'hi ha per tot arreu del món. I nosaltres no sabem que enllonc hi hagi tant gran nombre de lluitadors retirats. Aquí són a dotzenes els homes de valua que en plena vida i àdhuc, en plena joventut, han mort ja per a la causa de la patria.

Homes que no més us cuideu dels vostres plets, o dels vostres malalts, o de les vostres fàbriques, o de la vostra llar; homes arrupits, homes sepultats: no tindreu una hora de llum, una hora de flama, una hora d'alta generositat, durant la qual sentiu l'anyorança de les nobles tasques patriòtiques?

A. ROVIRA I VIRGILI.

De *Gent Nova*, de Badalona.

Catalans:

Mort el Rei Martí i proclamada a Casp la dinastia castellana, els devots del Comte d'Urgell s'alçaren en armes enfront l'infant de Castella, per a defensar el dret lilegítim d'en Jaume a la Corona aragonesa. La lluita fou cruenta; emprò la sort males-truga feu victorioses les armes que defensaven al Rei de niçaga forastera i les viles que se havien alçades pel Comte, s'entregaren al vencedor l'una darrera l'altra; sols restaren amb Balaguer, Agramunt i Albesa. Vençudes aquestes i arborat a traició el penó del d'Antequera en la Casa de la Comtesa, la nostra ciutat no tingué altre remei que rendir-se, i'l dia 31 d'octubre de l'any 1415 callaren les bombardes dels setiadors i a l'hora melangiosa del seny de l'oració, Jaume el Desdixat s'entregava a la mercè

del Rei sobrevingut, captant-li de genolls compassió i misericòrdia... El Sol de Catalunya també se'n anà a la posta.

Aquell setí i aquella rendició, nosaltres volem commemorar-los, no com record gloriós del començament de la novella dinastia, no; Deu ens en guard. Volem commemorar una data, que si fou trista per als nostres passats que defensaren Catalunya, per a nosaltres es una esperança, car si amb cinc centúries aquesta terra beneïda no s'és poguda junyir a l'hegemonia forastera, perquè ha conservat per llei de naturalesa la seva fesonomia espiritual, es penyora que'l dia que'ls catalans vulguem, rependrem de bell-nou l'història de la nostra Nacionalitat, interrompuda amb la caiguda de Balaguer.

Heus-aquí'l concepte que de la commemoració ha tinguda la nostra ciutat representada per tots sos estaments, i que no dubtem serà compartit i protegit per tots els nostres germans de Patria.

Heus-aquí perquè volem bastir un monument, padró o làpida que sia la síntesi del sentiment patriòtic de nostre poble.

Catalunya caigué retuda a Balaguer el dia 31 d'octubre de l'any 1413.

¡Catalans! ¡Visca Catalunya!

El President, *Josep Cabecerán*.—El Vis-President, *Ramon Gramunt*.—El Tresorer, *Camil Cava*.—El Vocal, *Bernaldi Baldomá*, Pvre.—El Secretari, *F. Xavier Rubies*.

Veritats amargues

No fa gaire temps que la Canadenca s'ha establert a Tarragona. Comprà'l «Gasòmetro Tarracense» o la majoria de llurs accions. I començà a plantar pals i estendre fils per tot arreu, sense respectar la propietat privada ni'ls béns de domini públic. Per carrers i places s'obren rases, s'aixequen les aceres i's remouen els empedrats. A lo millor s'interromp la circulació i'l tràfec ha de parar. No sembla si nó, que aquesta empresa visqui en país conquistat i tingui per a tot carta blanca.

La Canadenca, sucesora del «Gasòmetro», es la que suministra la llum a Tarragona. Mai de la vida havíem estat pitjor servits. Als carrers i passeigs el pampellugueig ens destroça la vista. Els arcs voltaics sufren deplorables oscilacions i intermitències. A les habitacions el gas no té pressió i hem de viure en la penombra. I, no obstant, els comptadors van marcant amb velocitat extraordinària, com si una mà invisible'ls empenyés a mida que la mercaderia's torna més dolenta.

Mirem enrera, un any, dos anys, no més. Les exclamacions eren fortes i seguides.—Això es una explotació indigna i no's pot tolerar... Aquesta empresa del gas se burla del mort i de quíl vetlla... Es clar: son els amos de Tarragona i fan lo que volen... ¿Què'ls deien donar als de l'Ajuntament per a que callin?... Ah, si aquí tinguessim veritables administradors, regidors independents i desllogats de la política!... A hores d'ara'l gas i l'electricitat estarien municipalitzats i no patiríem aquests abusos... ¿Per què no's comença una campanya per a quan vingui l'hora de renovar el contracte amb el Municipi?... Ara'l ciutadà tarragoní ha canviat per complet. Va pel carrer, li fan trabeta amb un cable, cau... i riu, riu alegrement, si no s'ha trencat un bras o una cama... Tot sovint ha de saltar clots i rases, i ho troba d'allò més divertit. Si'l gas no s'encén o hi ha averia a la línia, pren paciència i pensa que a l'endemà ho arreglaràn. Si troba apagats els llums dels carrers, lluny de protestar, opina que la cosa no té importància i que un dia o altre s'acabarà.

A què és degut el canvi? Al nostre caràcter. Tot lo nostre es lo més dolent; tot lo de fóra, lo millor. ¿Què'l ve'is dona manya i monta un negoci i's guanya la vida?... Ja té ben segurs l'odi i l'enveja dels qui'l volten, la difamació dels amics, el despreci dels coneguts. ¿Què amb capital indígena's constitueix una empresa?... No pot anar bé de cap manera, o s'ha fet per a robar, per a donar la mercaderia dolenta, per a explotar al poble comprant conciençes i protecció.

Ha d'ésser el foraster, com més foraster i com més estranger millor, l'únic sabi, bõ, honorat, que mereixi confiança per la seva solvència i respecte

per la serietat de les seves empreses. I així'l foraster i l'extranger són els amos. Fan, desfàn, molesten, abusen, maltracten, exploten amb completa impunitat.

Caldrà aconsellar a la gent d'aquest país que s'hi miri una mica en emprar els seus capitals i activitats. Perque'ns anem *europitzant* tant i en tanta manera, que molt prompte en aquesta població serà precis portar un nom ben enrevesat, extranger o nó, per a viure-hi tranquil.

* * *

Notes de l'extranger

El primer d'Agost de cada any se celebra a Suïça la festa nacional per commemorar la firma del *pacte* entre les tres petites Regions que constitueixen el nucli dels 19 Cantons que s'hi han anat afegint.

Cants i campanes; manifestacions i festes religioses; banquetes i grans focs als cims de les montanyes demostren amor a la patria, alegria, i sobre tot, agraïment per llurs avantpassats que'l primer d'Agost de 1291 firmaren el famós *pacte federal*.

Extraiem-ne alguns paragrafs del dit pacte:

«En nom de Deu, amén.

«Es cosa honorada i profitosa al bé públic el consolidar els tractats en un estat de pau i tranquil·litat.

«Sigui doncs notori i sapigut de tothom que'ls homes de la Vall d'Uri, els de la Vall de Schroyts, i els de la Vall inferior d'Unterwalden, tenint en compte la malícia dels temps i a fi de defençar-se i mantenir-se amb més eficàcia, han pres de bona fè l'obligació d'assistir-se mutualment amb totes llurs forces tant dintre com fora del país contra qualsevol que intenti fer-lls violència, inquietar-los o molestar-los en llurs persones o llurs béns.»

I més enllà continua:

«Estatuim i ordenem, amb acord unànim, que no regoneixerem en les dites Valls cap Magistrat que no sigui fill del nostre país i habitant en ell.

«Si qualque discòrdia surgeix entre els Confederats, els més prudents i sabis intervindràn per arbitratge i apaciguaràn les diferències, segons lo que'ls hi semblarà convenient, i si l'una o l'altre de les parts despreciava llur sentència, els altres Confederats se declararan contra la dita part.»

I acaba:

«Tot lo estatuit per l'utilitat pública deurà, si plau a Deu, durar perpetuament.»

Es un fet notabilíssim que aquells montanyencs, aimants de llibertat i independència hagin tingut en aquella remota època de 1291 l'idea d'*Autonomia* i *Federació* que avui dia sembla ésser la millor solució de molts conflictes nacionals i internacionals. Voltaire escrigué que'l dit pacte fà honor a la naturalesa humana.

Nosaltres catalans no tenim, per desgracia, cap dia de l'any on poguem celebrar un fet semblant. Els nostres avantpassats d'aquella època, també tenien gran amor a llurs llibertat i independència, mes se deixaren enlluernar pels Comtes hereditaris i mes tard pels Reis d'Aragó, també hereditaris. Els fruits han sigut dolents, perquè'l sistema es dolent.

Veiem les lluites fratricides per si seria successor a la Corona el Comte d'Urgell o'l d'Antequera i més tard si serien els de la Casa d'Austria o els de Borbón els que'ns tiranitzarien, i de memoria de l'actual generació, la guerra civil de si seria Carles o Isabel II el que'ns *desgovernaria*. Ja veieu quins fruits ha donat la monarquia hereditària! Sense comptar molts altres desastres que són sapiguts de tothom.

Nosaltres no hem tingut la sort que'ls nostres avantpassats del Panadès, Vallès, Ampurdà, Camp de Tarragona, etc., etc., formulessin un *pacte federal* constituïnt-se republicanament. Ja ho hem pagat car. Sembla estrany que hi hagi catalans que coneixent l'història del nostre país considerin la forma de govern com cosa secundària i accidental, i fins se decantin cap a la monarquia hereditària.

La pau regna de nou als Balkans i a Grecia. Una lluita començada heroicament per deslliurar a germans de raça del jou turc, ha acabat malament barrallant-se els aliats. No hi ha faltat la nota còmica de Bulgaria no oposant cap resistència a l'invasió de Rumania, puig com declarà'l delegat búlgar a Bucarest «l'invasió de Rumania deu considerar-se com un

acte de pacificació». Es com qui reb una patada i se gira per donar mercès per l'atenció. Aquest acte de pacificació li ha costat a Bulgaria un bon tròs de país que li ha pres Rumania.

Queda encara'l conflicte dels turcs que's possetionaren d'Andrinópolis i no'n volen sortir, malgrat el tractat de Londres.

Els Montenegrins i Albanesos no estan satisfets i donaran joc. Tot ajudat per les intrigues del príncep herèu d'Austria-Ungria i les inmiscuicions de l'Emperador d'Alemanya, donarà sens dupte lloc a una segona part que ensangrentarà novament aquells paisos.

* * *

Trucs

Ja s'han acabat les festes.

Trobo què això del *post festum pestum* es una veritat com un temple.

Naturalment, aquests dies, un hom jeu; com que no té res a fer s'hi tomba, s'hi retomba. Xala!.. I pensa: si jo fós un potentat faria això i això altre.

Després faria... què faria més després?

I quan més engrescat estàs aixecant castells enlair i més acostumat a fer el mandra, venen a dir-te que s'ha acabat la vagancia, que't llevis, que vagis a trescar.

Es un fàstic això de trescar després de festes. Per anar bé sempre n'hauria d'ésser de festa, o millor encara, suprimir-les totes i tenir un passament per poder cada dia fer-ne.

Les festes populars o de l'Ajuntament diuen?

Millor homes, millor que no hagueu sortit de casa. Els castells de foc, avui dia, ja no engresquen ni als pagesos, i de músiques tots ja'n sabem la prima.

Lo que trobo haurien de repetir es la portada d'aigua rodada de Sant Magí i de San Roc. Poca o molta, no hi fà res, la qüestió es portar-ne. Perque miréu que no và això de que'ls urbans tinguin de fer de guarda-fonts.

Quina calor!

I ara què més podré dir-vos?

Coses de la guerra?

Ja començà a estar-ne cuit, i además prou guerra civil sorda tenim aquí per a embarcar-nos-hi.

Del procés Sánchez?

Corramos un velo que diuen els castellans. Més val que l'esplotin els periòdics del sanc i fetje, que s'hi guanyen la videta.

De la Camamadiense?

Prou feina té en reventar els carrers bruts de la ciutat que'ns ha vist neixre i'ls polsosos empedrats d'abaix el port. Que s'arregli.

De lo de la vaga general?

Tampoc. De primer que'ls nostres obrers aprenguin dels d'aquell país, laboratoris de socialisme, que's diu Bèlgica. Després ja'ns hi entretindrem.

Del conflicte Janki-Mexicà?

No'ns hi enredem. Què se us endona a vosaltres de les fetxories d'en Zapata, o de les renyines del general Huertas amb el president Wilson?

Rès, rès i rès.

Creguèu-me: Amèrica pels americans, com el Marroc pels marroquins.

Té, veieu lo que són les coses; ja m'hi entornó anar cap al Marroc. I amb això del Marroc, bromes poques.

Qui hi vagi el general Marina, *bueno*; que hi vagi el seu estimat fill, també, *santo i bueno*. Però que hi vagi el Doctor Maestre o que hi anés el Chulvi, per exemple, trobo que no es pensar, francament.

I tanco que no tinc més lloc.

* * *

Concurs de vinificació i criaça del ví

La Càtedra Ambulant d'Agricultura, instaurada per la Diputació provincial, ha vingut desenrotllant la seva modesta actuació convocant a diferents Concursos per a estimular i premiar la laboriositat de la classe pagesa.

Avui, volent portar la seva esfera d'acció a un camp més propi i més extens en la producció agrícola provincial, se proposa donar a coneixre i premiar l'esforç individual i col·lectiu que suposa l'avenc

en el cultiu i elaboració del producte base de la riquesa de nostres comarques: el cultiu del ví.

Les modernes exigències dels mercats fan que s'hagi de proscriure la forma rutinaria de cultivar nostres vins i que'ns vegem obligats a presentar-los d'una manera adequada.

La relació personal d'aquesta *Càtedra* amb els productors de les diferents comarques de la província, ha fet que pogués conèixer i admirar els avenços realitzats en tan important ram de producció, i com sigui que aquests esforços isolats son poc remuneradors i d'escassa exemplaritat, es per això que'ns hem decidit a donar-los a conèixer per mig del present Concurs.

A tots us convoca, doncs, per a que secundeu aquesta actuació i prengueu part en el que tindrà lloc baix les següents

BASES.—1.ª Poden concorrer al Concurs tots els particulars i entitats agrícoles de la província.

2.ª L'inscripció deurà fer-se en les oficines de la *Càtedra*, en la Diputació, abans del dia 10 de setembre vinent, fent constar el domicili del concursant, sia particular o entitat.

3.ª Amb oportunitat s'avisarà el dia que començarà i acabarà les operacions de constatació.

4.ª El Jurat en plé o per delegació visitarà totes les instal·lacions en funcionament i parades, si ho creu convenient.

5.ª El Jurat el formaran: el Director i l'Inspector de la *Càtedra* D. Josep Mestres i D. Miquel Sas; l'Enginyer agrònom de la província D. Josep Valls; el Director de l'Estació Enològica de Reus D. Claudi Oliveres i dos membres designats per els mateixos concursants, per majoria de vots, quina designació deurà fer-se al mateix temps que l'inscripció. Si els concursants no fessin ús d'aquest dret, seran nomenats per la mateixa *Càtedra*.

PREMIS.—*Vinificació.*—Instal·lacions perfeccionades d'aparells per a convertir el raim en most:

Primer premi, 250 pessetes i diploma.

Segon id., 100 id. id.

Tercer id., menció honorífica.

Criança del ví.—Cellers de criança conservació del ví:

Primer premi, 250 pessetes i diploma.

Segon id., 100 id. id.

Tercer id., menció honorífica.

Tarragona 10 d'agost de 1913.—El Director, *Josep Mestres*.

El partit federal

El passat diumenge tingué lloc en aquesta ciutat l'Assamblea provincial del partit federal baix la presidència del Diputat a Corts en Julià Nogués. Hi assistiren 61 delegats, representant 36 pobles, i's rebé l'adhesió d'altres 30 pobles més, prenent-se per unanimitat els següents acords:

- 1.er Nomenar un Comitè provincial.
- 2.^{on} Reorganitzar el partit federal a la província.
- 3.er Que la tàctica a seguir sia la d'unió de tots els republicans en assumptes concrets i determinats.
- 4.^{rt} Empendre una activa campanya en el sentit de la conclusió anterior.
- 5.e Declarar orgue del partit a la província el setmanari *Tarragona Federal* i estudiar la forma de convertir-lo en diari.
- 6.e Convocar a fi d'Octubre prop-vinent una nova Assamblea.

Acabades les deliberacions, a les sis de la tarde, se celebrà un miting al Teatre Principal, de propaganda conjuncionista i contra la guerra.

Parlaren en Julià Nogués, n'Eduard Oliva, en Lluís Blanco, en Marcellí Domingo i en Roderic Soriano, essent tots ells molt aplaudits per la concòrrencia que, omplí'l local de gom a gom.

Vida obrera

L'excés d'original no'ns permeté publicar aquesta secció en el passat número, ni donar compte de la mort de l'August Bebel, el més prestigiós socialista d'Alemanya i potser del món. Era d'origen modestíssim, torner d'ofici, que exercí per espai de molts anys a Leipzig. A força de constància i d'estudi aconseguí una reputació universal. Al Parlament ale-

many, en els Congressos del partit, nacionals i internacionals, en el llibre i en el periòdic, la seva veu era'l ressó del bon sentit, de la prudència i de la fermesa de conviccions a l'ensemps.

Era Bebel l'únic supervivent d'aquella llegió d'hommes eminents que fundaren i organitzaren a l'Imperi alemany la social-democràcia. Per la causa obrera havia sofert persecucions, destersos i empresonaments. Contra'l Canciller de ferro i contra la patrioteria del seu país, condemnà l'anèixió de l'Alsàcia i la Lorena en nom dels ideals de fraternitat i de justícia. Les seves idees no li privaven d'ésser un gran patriota. Un diari francès recorda que en certa ocasió davant de deu mil treballadors exclamà, en mig d'una ovació formidable:

—Jamai permetrem que's prengui un pam de terra de la patria alemanya!

Ens associem al dol del proletariat de tot el món.

S'ha resolt per fi la vaga de l'art fabril. Ha triomfat el criteri sostingut de fa temps pels representants dels obrers de fóra Barcelona, contra l'intransigència dels barcelonins que volien de totes passes continuar la vaga. La fórmula d'avenença es la proposada pel govern, o sia reducció de la jornada setmanal a 60 hores i augment proporcional del preu.

Lo que s'ha demostrat clarament en aquesta vaga es que'ls obrers de fóra Barcelona a l'ensemps que estan millor organitzats, se capaciten més de les seves necessitats i dels medis que disposen per a satisfer-les.

No hi ha gaire bones impresions respecte a les negociacions entre carreters i peons del moll d'aquesta ciutat i la societat patronal.

Ahir s'havia de reunir la junta directiva de la Societat dels patrons i tal volta's convocarà junta general per a donar compte de l'*ultimatum* dels obrers.

* * *

Notes de l'Orfeo

Excursió artística a l'Espluga-

Poblet-Montblanch

Sembla un fet que l'Orfeo tarragoní, durant els dies 7 i 8 de setembre, anirà a l'Espluga, per a visitar l'històric monastir de Poblet, cantant-hi la gran missa d'en Palestrina; i a Montblanch on cantarà la mateixa missa en el santuari de la Serra, el dia 8, que s'escàu ésser la seva festa, donant un Concert públic la nit del diumenge, dia 7.

L'orde de l'excursió i la manera de realitzar-la, se publicarà molt en breu en la premsa diària, àdhuc que en els setmanaris locals.

Les noves que hem recullit fins ara, són afalagadores per a la nostra primera associació cultural.

Ens consta que tant a l'Espluga com a Montblanch, les autoritats civils i eclesiàstiques, aixís com totes les personalitats més sortides d'abdues poblacions han respost atentament, i estan animadíssimes de grans desitjos per a rebre i obsequiar de la millor manera possible a l'Orfeo, coneixedors com son tots élls del prestigi musical i artístic del mateix.

A l'Espluga, el diputat per Tarragona, senyor Nogués, volguent dispensar un nou tribut d'afecte i estima a l'Orfeo, obsequiarà als cantaires amb un soculent dinar en la seva esplèndida finca del Comellar de la Pena. El diputat per Gandesa senyor Caballé i Goyeneche, ha fet present a l'Orfeo d'un important donatiu per a refermar una vegada més son gran amor a n'el mateix.

Ens consta que altres personalitats estan disposades a fer nous donatius per a facilitar el bon èxit econòmic de l'excursió.

Mentrestant, l'Orfeo bull d'entusiasme totes les nits en les hores dels assajos, i tots s'apressen al major puliment de les obres en estudi per a no demerèixer ni una guspira de la justa anomenada que a força de voluntat i sacrifici han sapigut estampar en el bell mig de la Senyera gloriosa, triomfanta i sempre catalana, a Catalunya i a fora d'ella.

Escrites les anteriors ratlles, podem avençar algunes noves sobre aquesta excursió.

Sembla que no hi haurà manera de formar tren especial, doncs de fer-se, s'hauria de pagar el recorregut de 100 kilòmetres segons les tarifes especials del Nort, cosa que no pot convenir a l'Orfeo.

De no trovar-se solució que fassi viable la formació del tren especial, s'haurà de sortir de Tarragona amb el tren correu de Lleida de les 7'35 del matí,— amb bitllet ordinari — que arriba a l'Espluga a les 9'54. El retorn se farà'l dia 8 amb el matsix correu, sortint de Montblanch a les 16'52 i arribant a Tarragona les 18'35.

Les persones que desitjin acompanyar a l'Orfeo en aquesta excursió, haurien de dir-ho a la mateixa entitat, per a quan menys demanar a la companyia un nombre aproximat de vagons a afegir en els trens d'anada i vinguda.

La manutenció i demés gastos dels acompanyants, es de la llur exclussiva incumbència; de tots modos, la Junta de l'Orfeo els podrà indicar preus i llocs per a dormir a l'Espluga, o bé a les Masies, com també a Montblanch.

Fora molt convenient que tots aqueixos detalls se consultessin quan mes aviat millor per al major èxit de l'expedició.

Tots els dies feiners, de nou i mitja a onze i mitja de la nit, hi haurà a l'Orfeo una Comissió encarregada d'il·lustrar sobre aquets punts.

X.

Noves

Quan tothom esperava que l'Ajuntament donaria compte del resultat dels treballs realitzats en el riu Francolí i sobre l'èxit dels quals tantes seguretats s'expressaven, ens trobem amb la següent en la ressenya que de la sessió del divendres fan els diaris d'air:

«Después de la orden del día se presentó con carácter de urgente una proposición de D. Pelegrín Valls Velez, de Valencia, que ha sido el encargado de practicar los sondeos en los pozos del Francolí.

En dicho documento el Sr. Valls se obliga a extraer 600 plumas de agua captada a una profundidad mayor de cuatro metros dentro de la zona (així ho diu *La Cruz*; però'l *Diario de Tarragona* diu *dentro de la roca*) que constituye el subsuelo del río Francolí por la cantidad de 40.000 pesetas, quedando el agua alumbrada de propiedad del Ayuntamiento. Si éste abona 100 pesetas por cada pluma, el Sr. Valls se obliga a aumentar dicho caudal hasta 1.000 plumas. En caso de incumplimiento de la oferta, quedarían los trabajos efectuados a favor de la Corporación municipal.

Se acuerda que pase a la Comisión para su estudio.»

Encara que'ls escassos datos esmentats no'ns permeten jutjar, ens sembla de totes maneres molt precipitat que's proposin i firmin nous contractes sense saber per que'ls anteriors s'han abandonat, no han tingut efecte o no han produït el resultat que s'esperava.

Confíem, doncs, que d'aquí al diumenge vinent se'n dirà alguna cosa de tot això amb la firma dels tècnics que assessoren a la Comissió d'aigües, per a que poguem formar judici i'l públic no s'embolcalli en dubtes i nebulositats perjudicials per tothom i en primer terme pel prestigi del Municipi.

Organitzat pels nacionalistes republicans de Vendrell avui tindrà lloc a Santes Creus un important aplec al que assistirà, entre altres personalitats, el Diputat a Corts per aquell districte i bon amic nostre, en Jaume Carner.

També hi concorrerà una representació de l'U. N. R. d'aquesta ciutat.

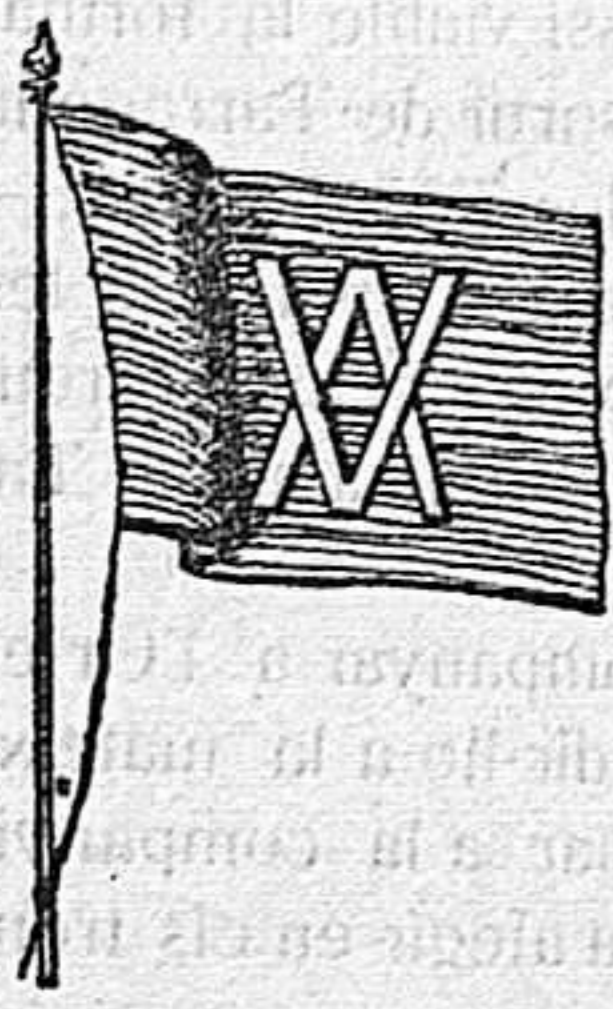
Fs un verdader miracle'l que'ls vianants que's veuen obligats a passar per la Plaça d'Olózaga i carrers afluents a l'estació, per allà a les set de la tarde, no siguin víctimes d'atropells per part dels carruatges que en aquella hora, amb una velocitat exhorbitant, passen per aquells llocs, sense que mai cap autoritat s'interessi en remeiar aquestas desconsideracions.

Si ha de valdre el nostre prec, el fem a qui correspongui, per a que no's tolerin més tals abusos.

En senyal de dol per la mort de l'eminent patrici l'Ildefons Suñol, el passat divendres onejà a mitj pal la bandera catalana en l'hostatge de l'U. N. R.

La nostra entitat i RENOVAció enviaren un telefonema de pèsam a la distingida família del finat.

En altre lloc del present número publiquem el Manifest de la Junta organitzadora del quint centenari de la rendició de Balaguer a les ttopes castellanes, havent quedat oberta en la nostra Redacció una subscripció per a l'objecte que s'indica en l'esmentat document.

IBARRA Y C.^a S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a València, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Lluarca i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor **Lluarca núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.
Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Únic servei físc i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Agost 28	"Cabo Toriñana"
Septiembre 4	"Cabo Peñas"
" 11	"Cabo Corona"
" 25	"Cabo San Antonio"

PER A CETTE I MARSELLA

Agost 22	"Cabo Peñas"
Septiembre 29	"Cabo Corona"
" 5	"Cabo San Antonio"
" 12	"Cabo Quejo"
" 26	"Cabo Higuier"

Per a més informes, a son consignatari EN **MARIAN PERES**, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París

Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan

Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadà**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLINICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i análisis micro-químico d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadà

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —
JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial
de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

EMULSIÓ NADAL

Única amb 80 per 100 oli de fetge de bacallà, tot assimilable.

Reconstituent per a nents, vells i convalescents.—Recomenat en l'embrás, lactancia, clorosis, escrófules, raquitisme, tísis, tos crónica i catarros bronquials, etc.

Aixarop Hipofosfít Nadal Amb neurostina y format de sosa (fosfor orgánic).

Contra l'anèmia cerebral, enfermetats medulars, astenia muscular, per a activar la digestió i deturar la caducitat orgánica.

Medalla d'or en l'Exposició Hispano-Francesa de Saragossa

MOSTELLE — (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu